

MASSACULTUUR

NIEUWE WEGEN

LES 1

EXAMENVRAGEN OEFENEN

Het werk TV as fireplace kan geïnterpreteerd worden als een commentaar op de televisie.

Beschrijf het commentaar op de televisie dat uit dit werk spreekt.

TV AS FIREPLACE – JAN DIBBETS (1968)

maximumscore 1

een van de volgende antwoorden:

- TV as Fireplace spreekt commentaar op de (centrale) rol die televisie inneemt (een centrale rol die vroeger voor de haard was weggelegd).
- TV as Fireplace spreekt commentaar op de ‘onechtheid’ van televisiebeelden (de warmte van een echt haardvuur ontbreekt in deze vorm).

Hier zie je “Magnet TV” van Nam June Paik. Ook hij gebruikte de televisie voor zijn kunst.

De manier waarop Paik de televisie inzette, verschilt wezenlijk van de wijze waarop Dibbets dat deed.

Leg uit wat dit verschil inhoudt. Betrek zowel Paik als Dibbets in je antwoord.

MAGNET TV - NAM JUNE PAIK (1965)

maximumscore 2

Het antwoord dient de volgende elementen te bevatten:

- Nam June Paik maakte een kunstwerk van de televisie zelf / experimenteerde met de televisie zelf als (kunst-)object 1
- Jan Dibbets maakte een programma om op televisie uit te zenden

Hier zie je TV Buddha, een werk dat Paik in 1974 maakte.

De installatie bestaat uit een videocamera, een televisietoestel en een antiek Boeddhabeeld. (Het Boeddhisme is een religie die ontstond rond 500 v.Chr.)

Een televisietoestel als onderdeel van een installatie was begin jaren zeventig ongebruikelijk in de beeldende kunst, toch was TV Buddha makkelijk als beeldende kunst te herkennen.

Noem twee kenmerken van deze installatie waardoor TV Buddha als beeldende kunst te herkennen was.

TV BUDDHA – NAM JUNE PAIK (1974)

maximumscore 2

twee van de volgende antwoorden:

- De installatie staat op een sokkel.
- De installatie roept vragen op / is op meerdere manieren te interpreteren (het is geen eenduidig beeld, de toeschouwer moet er even tijd voor nemen om erachter te komen wat het is).
- De installatie is als een esthetisch geheel vormgegeven.

In Paiks TV Buddha staat de confrontatie tussen verleden en heden centraal.

Leg uit hoe deze tegenstelling uit dit kunstwerk spreekt. Betrek in je antwoord zowel heden als verleden.

TV BUDDHA – NAM JUNE PAIK (1974)

maximumscore 2 -- Het antwoord dient de volgende elementen te bevatten:

verleden (een van de volgende): 1

- het Boeddhabeeld: het Boeddhabeeld staat voor het verleden, als antiek beeld en/of als verwijzing naar het eeuwenoude boeddhisme.
- de opnamen van het Boeddhabeeld: Boeddha ‘kijkt’ naar opnamen van zichzelf in het (zeer recente) verleden / de opnamen van het Boeddhabeeld zijn uit een zeer recent verleden.

heden (een van de volgende): 1

- het televisietoestel: het Boeddhabeeld wordt letterlijk geconfronteerd / oog in oog geplaatst met het heden in de vorm van een televisietoestel.
- het Boeddhabeeld: het Boeddhabeeld ‘kijkt’ in het heden/nu naar opnamen van zichzelf in het zeer recente verleden.

Bob Dylan en Jimi Hendrix worden groot in een tijd van politieke onrust. Leg voor beide artiesten uit wat hun relatie is tot de politieke bewegingen van hun tijd.

maximumscore 2

een van de volgende antwoorden:

- Bob Dylan wordt als folkzanger aanvankelijk gezien als gezicht van de protestbeweging voor gelijke mensenrechten. Omdat hij dit stempel niet wil, verandert hij zijn muziekstijl van folk naar rock.
- Jimi Hendrix past met zijn psychedelische rock goed bij de hippiebeweging die liefde en vrijheid predikt en zich afzet tegen alle vormen van geweld.

Beatmuziek ontwikkelt zich tot 'kunstmuziek' doordat de muziek onder andere complexer wordt.
Leg dit uit aan de hand van drie muzikale verschillen tussen deze nummers.

maximumscore 3

drie van de volgende vier antwoorden:

- *Satisfaction* is gebaseerd op een repeterende gitaarhook terwijl *Sgt. Pepper's* verschillende muzikale thema's bevat.
- *Satisfaction* wordt gedreven door een steady, dansbare drumpartij, terwijl de drums in *Sgt. Pepper's* veel meer ondersteunend zijn en onderbrekingen kennen.
- *Satisfaction* hoor je een bas, gitaar, drums en zang, terwijl *Sgt. Pepper's* geluidseffecten en koperblazers zijn toegevoegd.
- *Satisfaction* staat de leadzang centraal terwijl *Sgt. Pepper's* complexe meerstemmige koortjes bevat.

Benoem twee kenmerken van minimalistische kunst die zowel voorkomen in de beelden van Donald Judd, de muziek van Steve Reich en Philip Glass en de choreografie van Jiri Kilian en Lucinda Childs.

maximumscore 2

twee van de volgende drie antwoorden:

- Kunstwerken zijn opgebouwd uit relatief eenvoudige, minimale elementen.
- Herhaling is een belangrijk vormgevingselement.
- Het draait meer om het samenspel van het geheel dan de expressie van individuele muzikanten, dansers of objecten.

MUZIEK GENRE LUISTER QUIZ

<https://open.spotify.com/playlist/1YoXwZgTX1TmzzcYr837HR?si=0gHKqp2RTNG6ERxSwt0d8w>

THIS IS **Ramones**

Punk groeit in korte tijd uit van een muziekstroming tot een complete subcultuur. Noem een belangrijke overeenkomst tussen de punkmuziek van bands als The Ramones en de Sex Pistols en de punkkleding van Vivienne Westwood.

Maximumscore 1

De muziek en de kleding delen dezelfde do-it yourself mentaliteit: het is rauw, eenvoudig en ongekunsteld.

Veel punkbands brengen hun muziek uit op eigen, onafhankelijke platenlabels. Westwood verknipt en vermaakt haar kleding zelf.

Postmodernistische architectuur staat lijnrecht tegenover modernistische architectuur. Noem drie verschillen tussen de twee stijlen aan de hand van de uitspraken

‘less is more’(Van der Rohe) en ‘less is a bore’ (Venturi).

‘Less is more’ (modernisme) 3 van de volgende:

- Vormgeving moet functioneel zijn (*Form follows function*)
- Strak, geen versieringen
- Streng stijlprincipes, zakelijk
- Weinig kleur

‘Less is a bore’ (postmodernisme) 3 van de volgende:

- Vormgeving moet herkenbaar zijn / gebouwen moeten niet allemaal op elkaar lijken of gelijkvormig zijn
- Versieringen, details en ornamenten zijn toegestaan
- Speels, ironisch
- Hergebruik en mengen van verschillende stijlelementen/stijlcitaten

(VWO): Het postmodernisme ontstaat in de jaren 70, onder invloed van een aantal sociaal-maatschappelijke veranderingen. Noem twee van die veranderingen.

maximumscore 2

twee van de volgende antwoorden:

- Waar de moderne maatschappij wordt gekenmerkt door industrialisering, is voor de postmoderne maatschappij informatisering bepalend. Voortaan ligt de macht bij degenen die toegang hebben tot kennis.
- Bestaande richtinggevende ideologieën zoals religie, marxisme, of het geloof in vooruitgang verliezen populariteit. Het einde van de grote verhalen' (Lyotard): het vertrouwen in geloof en ideologieën neemt af.
- De samenleving is meer gericht op het individu, minder op sociale verbanden.

Op de afbeelding zie je het beeld dat de Amerikaanse kunstenaar Jeff Koons in 1988 liet maken van de popster Michael Jackson en zijn huisdier, de chimpansee Bubbles. Het beeld bestaat uit porselein en bladgoud, en is gemaakt door specialisten in keramiek.

Koons heeft Michael Jackson and Bubbles een specifieke uitstraling gegeven die goed past bij de clichébeelden die van de popster bestaan. Leg dit uit. (1P)

maximumscore 1

Het antwoord moet de volgende strekking hebben:

Porselein (met glazuur) en bladgoud zijn glimmende en/of kostbare materialen en verwijzen naar de rijkdom van Michael Jackson en/of naar de wereld van glitter en glamour / showbizz en/of naar de aandacht voor zijn uiterlijk (het bleken / egaliseren van de huid).

Of

Het beeld doet denken aan kitsch(beeldjes) / decoratieve beeldjes (Biedermeier) en dat verwijst naar de wereld van glitter en glamour / showbizz / kitsch en klatergoud van Michael Jackson.

Het kunstwerk maakt deel uit van een serie met de titel Banality, wat 'banaliteit' betekent. Critici noemen het werk een voorbeeld van neo-pop art.

Leg uit op welke manier dit werk verwijst naar pop art uit de jaren zestig. Geef vervolgens aan waarin het juist verschilt van kunstwerken uit die tijd. (2P)

maximumscore 2

Antwoorden moeten de volgende strekking hebben:

- Overeenkomst: 1 De voorstelling, een popster, verwijst naar het gebruik van onderwerpen uit de populaire cultuur, en dat is een kenmerk van pop art.
- Verschil: 1 Het materiaal, porselein en bladgoud, en/of de zoete stijl en/of het gebruik van keramiek wordt in de jaren tachtig met (super)kitsch en/of burgerlijkheid geassocieerd (en verwijzingen daarnaar zijn kenmerkend voor kunst uit de jaren tachtig / het postmodernisme en niet voor de jaren zestig)

Sommige mensen zijn van mening dat het kunstwerk Michael Jackson and Bubbles kitsch is. Anderen beschouwen het kunstwerk, ondanks deze kitscherigheid, toch als een voorbeeld van kunst.

Leg uit waarom je kunt stellen dat het kunstwerk toch kunst is. (1P)

maximumscore 1

Het antwoord moet de volgende strekking hebben:

Het beeld is door een kunstenaar bedacht en om die reden is het kunst (ook al doet de stijl waarin hij werkt denken aan kitsch).

Of

Koons maakt bewust (om inhoudelijke redenen) gebruik van een kitscherige stijl (omdat het past bij zijn onderwerp) en om die reden is het kunst.

Of

Het beeld staat in een museum en om die reden is het kunst.

Opmerking: als in het antwoord wordt genoemd dat het werk 'knap gemaakt is' geen scorepunt toekennen.

In de muziek van Public Enemy en A Tribe Called Quest is de stijl van *samples*, *beats* en *raps* heel verschillend.

Benoem deze verschillen voor elk van deze drie elementen.

Maximumscore 3

- *Samples:* Bij Public Enemy worden er veel samples van percussieve geluiden op elkaar gestapeld, wat een onrustig effect geeft. Bij ATCQ zijn er veel minder samples en worden ze gebruikt als melodieuze accenten.
- *Beats:* PE gebruikt een wat 'metalig' klinkende, snelle breakbeat met veel syncopen. Het nummer van ATCQ heeft een veel gelijkmatiger, langzamer en warmer klinkend drumritme.
- *Raps:* Bij PE wordt er gejaagd gerapt (soms syncopisch of in triolen), waarbij woorden vaak gedubbeld worden. ATCQ heeft een meer swingende rapstijl, waarbij de rappers de groove van de bas en drums benadrukken.